

trek & travel

SAKSOŃSKA I CZESKA SZWAJCARIA

MOST BASTEI

TWIERDZA KÖNIGSTEIN

PAŁAC ZWINGER

BRAMA PRAVČICKÁ

DĚČÍN

Bezdroża

ERGO
HESTIA

Tekst: Krzysztof Bzowski

Wykorzystano również teksty z przewodnika *Drezno i Saksonia* autorstwa

Andrzeja Kłopotowskiego

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Izabela Sieranc

Skład: Magdalena Kocińska

Projekt graficzny serii: Sabina Suchy

Okładka: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą stock.adobe.com

Zdjęcia: stock.adobe.com, shutterstock.com

Opracowanie map tras: Krzysztof Trojan, Jan Leja

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org, Landesamt für Geobasisinformation Sachsen (GeoSN)

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: bezdroza@bezdroza.pl

www: bezdroza.pl (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

bezdroza.pl/user/opinie//beszws

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-289-1924-2

Copyright © Helion S.A., 2025

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia
internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

SPIIS TREŚCI

	ZDOBAŹ I POZNAJ	7
	trek	13
	SAKSOŃSKA I CZESKA SZWAJCARIA W PIGUŁCE	14
	O PRZEWODNIKU	16
	TOPOGRAFIA	19
	PRZYRODA	22
	PRZYGOTOWANIE DO WYCIEZKI	26
	KIEDY JECHAĆ?	26
	JEDNODNIOWE WYCIEZKI	27
	W CZYM NA WĘDRÓWKĘ?	28
	ŻYWNÓŚĆ I NAPOJE NA SZLAKU	30
	MAPA, KOMPAS I GPS	31
	POGODA	32
	ZAGROŻENIA	35
	POMOC W GÓRACH	36
	TRASY TREKKINGOWE	39
	KAMIENNYM MOSTEM PRZEZ BASZTĘ	41
	Z WIDOKIEM NA TURNIĘ FALKENSTEIN	51
	W LABIRYNCIE SKAŁ AFFENSTEINE	59
	SKAŁNA CZELUŚĆ GRÖBER ZSCHAND	71
	W DOLINIE KIRNITZSCHTAL	81
	SAMOTNE SKAŁY POŚRÓD PÓŁ	89
	Z WIDOKIEM NA FORTECĘ	97

8	NAJWYŻSZY SZCZYT SAKSOŃSKIEJ SZWAJCARII	107
9	W DOLINIE BIELI	113
10	IKONY CZESKIEJ SZWAJCARII	121
11	SKAŁY I PŁASKOWYZE GÓR POŁABSKICH	129
12	NA SZCZYTACH SMUKŁYCH TURNI	137
13	PRZEZ SKALNĄ BRAMĘ KU CZELUŚCIOM WĄWOZU KAMENICY	147
14	PONAD KANIONEM ŁABY	157

TRASY DODATKOWE 163

Z KANIONU ŁABY NA GROßER WINTERBERG	164
DOLINA POLENTAL W OKOLICY HOHNSTEINU	165
SAMOTNA SKAŁA LILIENSTEIN	166
„LEŚNE” SKAŁY	167
SAKSOŃSKIE „BŁĘDNE SKAŁY”	168
W DOLINIE SUCHEJ KAMENICY	169
PO SKALNYCH PÓŁKACH DOLINY PAVLÍNINO ÚDOLÍ	170
KOŁO JETŘICHOVIC	170
KYJOVSKÁ SKALNÍ STEZKA	171

travel

SAKSONIA W PIGUŁCE 173

CZECHY W PIGUŁCE 176

O REGIONIE 178

GEOGRAFIA SAKSONII	178
GEOGRAFIA CZESKIEJ SZWAJCARII	179
POLITYKA	180
GOSPODARKA	181
SPOŁECZEŃSTWO	185
RELIGIA	186
KULTURA I SZTUKA	186
KUCHNIA SAKSONII	188
KUCHNIA CZESKA	189

ATRAKCJE REGIONU 191

SASKA SZWAJCARIA 192

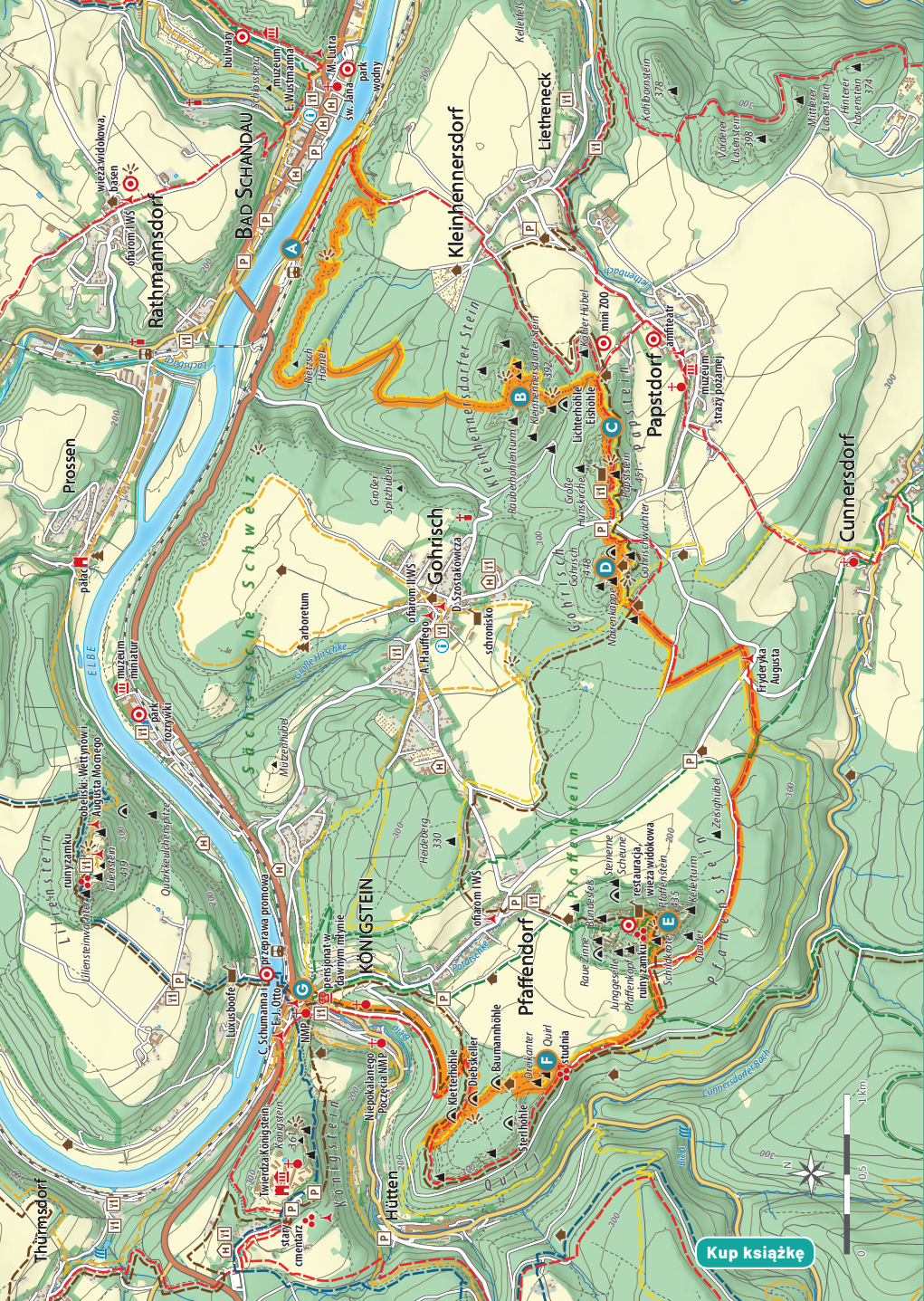
1	BAD SCHANDAU	192
2	GOßDORF	195
3	HINTERHERMSDORF	196
4	HOHNSTEIN	198
5	NEUSTADT IN SACHSEN	201
6	OTTENDORF	203
7	RATHEN	204
8	SCHMILKA	206
9	SEBNITZ	207
10	STADT WEHLEN	210
11	STOLPEN	212
12	ROSENTHAL-BIELATAL	216
13	DREZNO	217
14	KÖNIGSTEIN	232
15	PAPSDORF	237
16	PIRNA	239
17	REINHARDSDORF-SCHÜNA	242

CZESKA SZWAJCARIA 244

18	ČESKÁ KAMENICE	244
19	DĚČÍN	248
20	HŘENSKO	251
21	JETŘICHOVICE	254
22	JÍLOVÉ	256
23	KAMENICKÝ ŠENOV	256
24	KRÁSNÁ LÍPA	259
25	LABSKÁ STRÁŇ	261
26	SRBSKÁ KAMENICE	262
27	TISÁ	265

INDEKS 276

IKONY STOSOWANE NA MAPACH 279

7

Z WIDOKIEM NA FORTECĘ

A

BAD SCHANDAU

 TRANZYT

B

KLEINHENNERSDORFER STEIN

 21 km

C

PAPSTSTEIN

 815 m

D

GOHRISCH

 7.25 h

E

PFAFFENSTEIN

 TRUDNA

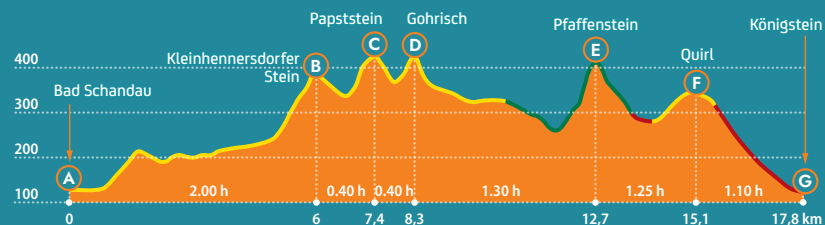
F

QUIRL

G

KÖNIGSTEIN

Najdłuższa z opisanych w przewodniku tras w Saksońskiej Szwajcarii jest bardzo forsowna, ale niesłychanie ciekawa. Zdobywa się aż pięć gór stołowych, co sprawia, że jest tu sporo podejść. Oczywiście można także każdą z gór zdobyć osobno podczas niedługich spacerów. Wiele odcinków szlaków jest dość przepaścistych, choć nie ma większych trudności poza kilkoma stromymi odcinkami schodów w wąskich szczelinach. Nagrodą za trudy są fantastyczne panoramy, skały o oryginalnych kształtach, a także labirynty skalnych szczelin, którymi poprowadzono szlaki i ścieżki. Uwaga! Trasa nie jest łatwa orientacyjnie.

Kup książkę

Poleć książkę

Wycieczkę rozpoczyna się w głębokiej dolinie Łąby, naprzeciwko miasteczka **A Bad Schandau**, gdzie w sąsiedztwie mostu drogowego przez rzekę znajdują się stacja kolejowa, dworzec autobusowy oraz duży parking. Tu także zaczynają się dwa znakowane szlaki: zwykły czerwony oraz żółty (oznakowany żółtą pionową kreską szlak trekkingowy Forststeig). Za znakami tego drugiego będzie się szło przez dłuższy czas. Na początku trzeba udać się kawałek na wschód skrajem szosy i wzdłuż torów kolejowych. Bezpośrednio za wiaduktem opuszcza się szosę i tu także zaczyna się podejście na stromą skarpe doliny Łąby zagłębionej w okoliczne płaskowyże na ok. 150 m. Wkrótce w jarze, który rozcina w tym miejscu skarpe, dochodzi się do

miejsca, gdzie trzeba skrócić w prawo żółtym szlakiem – uważa, brak w tym miejscu znaków! Nieco dalej znowu należy skrócić ostro w prawo – również nie ma tu znaków, ale pojawiają się po chwili. Teraz żółty szlak prowadzi z powrotem ku stromej skarpie doliny Łąby.

Długo wędruje się rzadko używaną ścieżką pośród lasu, jedynie słysząc dochodzące z dołu dźwięki szosy i linii kolejowej. Schodzi się stosunkowo nisko ponad tory, akurat naprzeciwko stacji kolejowej, od której zaczynała się wędrówka. Tam na niewielkiej skatce był kiedyś punkt widokowy, obecnie jednak trudno stąd coś zobaczyć, gdyż skałę ostoniły drzewa. W czasie dalszej wędrówki trzeba znów pilnować znaków szlaku, kluczącego w lesie

i okrążającego wąski cypel wzgórza Rietzscht Hörnel, za którym oddala się wreszcie od doliny Łąby.

Po przecięciu większej drogi leśnej zaczyna się bardziej strome podejście pod skały **B Kleinhennersdorfer Stein** (392 m n.p.m.). Tę mocno zerodowaną, pierwszą na trasie i niezbyt efektowną górę stołową zdobywa się, podchodząc przez wąską, obramowaną urwiskami dolinkę Hölle od północnej strony. Ścieżka szlaku przechodzi przez najwyższy punkt góry, by potem przenieść się nad jej południową krawędź. W widoku po lewej zwraca uwagę grupa skał: to urwiska Schrammsteine i Affensteine, opadające ku Łąbie. Bliżej widnieją dwa zalesione wzgórza, a dokładnie między nimi widoczny jest kształtny stożek Růžovského vrchu w Czechach. Natomiast bardziej po prawej widnieje jeszcze podwójna góra stołowa – płaskowyże Kleiner Zschirnstein i Großer Zschirnstein, najwyższe w Saksońskiej Szwajcarii.

Na południowo-zachodnią stronę masywu schodzi się żółtym szlakiem, gdzie pod skałami widnieje ciasne, płaskie wejście do **groty Lichterhöhle**. Ma ona 20 m długości i 15 m szerokości, ale obecny rozmiar nie jest dziełem natury – od ok. 1870 r. przedsiębiorca z Königstein, Friedrich Hempel, zaczął pozyskiwać stąd skałę, mieloną następnie na piasek i sprzedawaną w tej postaci jako środek do szorowania. W pobliżu znajdują się jeszcze dwie inne, mniejsze jaskinie, również powiększone sztucznie, zanim lokalne władze nie zakazały wydobycia. Zresztą sprzedawca piasku swój proceder ostatecznie przytłoczył życiem – zginął pod zawaloną skałą...

Teraz trzeba zejść żółtym szlakiem do skrzyżowania szlaków w lesie ponad wsią Papstdorf. Tu dotęcza do żółtego znak

czerwonej kropki oraz charakterystycznej litery „M”, jaką oznaczono Ścieżkę Malarzy (Malerweg). Należy skrócić w prawo i zaraz zaczyna się podejście na kolejny masyw skalny.

Stopniowo podchodzi się coraz wyżej po skałach obok malowniczych punktów widokowych. Już na pierwszym z nich, pośród poskręcanych sosenek, można dostrzec, że ta góra stołowa wznosi się o wiele wyżej ponad okoliczne tereny niż poprzednia. Szlak wiedzie po skalnej półce, a potem po schodach wystaje się na taras przy niedużej restauracji. Schodkami w lewo można wyjść na najwyższy punkt **C Papststein** (451 m n.p.m.), zarazem najwyższe miejsce na całej opisanej tu trasie. Taras widokowy, do którego od południa doprowadzono linową kolejkę towarową, zaopatrującą restaurację na szczycie, urywa się ponad 50-metrowym urwiskiem, opadającym na południe ponad łagodne tereny rolnicze wokół wsi Papstdorf. Dalej widać podnoszące się zalesione tereny na pograniczu niemiecko-czeskim aż po Děčínský Sněžník oraz odległe skały ponad doliną Łąby. Przy dobrej przejrzystości powietrza można wypatrzyć nawet budynek restauracji pod słynną Bramą Pravčicką w Czeskiej Szwajcarii. Jeszcze szerszy widok byłby ze stojącej tu murowanej wieży, ale służy ona jako punkt obserwacji przeciwpożarowej i nie jest udostępniana turystom.

Po zejściu ze szczytu warto przejść jeszcze na miejsca na skałach, skąd da się spojrzeć na przeciwną stronę góry, ku północy. Świetnie widoczne są stąd kolejne dwie góry stołowe: położony już na drugim brzegu Łąby Lilienstein oraz zwieńczona twierdzą skała Königstein. Można stąd również dostrzec sąsiednią skałę Gohrisch, na którą prowadzi ta wycieczka.

Panorama na Bad Schandau

Masyw skalny Papststein od dawna przyciągał turystów: pierwszą ścieżkę, dającą łatwy dostęp do szczytu, wytyczono już w 1780 r. Ale ruch turystyczny zaczął się na dobre po tym, gdy pół wieku później skałę zdobył następca saskiego tronu Fryderyk August – ten sam, który jako król Fryderyk August II nakazał budowę słynnego kamiennego mostu na skałach Bastei. W 1862 r. na Papststein otwarto istniejącą do dziś gospodę. Natomiast o tym, że tutejsze skały wciąż podlegają naturalnym zmianom wywołanym przez procesy erozyjne, przypomina zdarzenie z 1972 r., gdy z południowej ściany góry Papststein oberwał się ogromny blok piaskowcowy o objętości niemal 4000 m³ i wysokości aż 15 m.

Zejdźcie po zachodniej stronie masywu skalnego po licznych schodkach prowadzących do szosy z Papstsdorfu do Gohrisch. Jest tu duży parking, od którego można szybko wejść na obie sąsiadujące góry – na każdą z nich podejście zajmuje wówczas ok. 20 min. Za parkingiem zaczyna się od razu podejście na trzecią z kolei górę stołową. Mija się m.in. zamknięte wejście do dawnej kopalnianej sztolni: prawdopodobnie już od XVI w. prowadzono tu prace poszukiwawcze, jednak nigdy nie zaczęto eksploatacji. Próbowano pozyskiwać w tym miejscu albo węgiel kamienny, albo rudę żelaza czy różne cenne minerały, które powstawały na styku skał piaskowcowych, gdy w okresie trzeciorzędu w szczeliny wnikała płynna magma i zastygała w bazalty, obecne także u podstawy Gohrisch. Do sztolni nie wolno wchodzić nie tylko ze względu na zagrożenie zawaleniem się skał, ale także aby nie zakłócać spokoju chętnie przebywającym w niej nietoperzom. Nieco dalej na skrzyżowaniu szlaków trzeba wybrać zmierzające w prawo do

góry szlaki Malerweg oraz żółty, znany już od początku trasy. Szlak czerwonej kropki wiedzie stąd z kolei wokół góry na jej zachodnią stronę.

Podejście na **D Gohrisch** (448 m n.p.m.) jest znacznie bardziej strome i emocjonujące niż na poprzednie góry stołowe. Na szczycie stoi drewniana altana widokowa, którą po raz pierwszy ustawiono już dwa lata po otwarciu pierwszego szlaku na szczyt w 1886 r. Pięknie prezentują się stąd skały Papststein oraz wyłaniające się zza nich urwiska Schrammsteine z efektowną skałą Falkenstein na wschodnim brzegu Łąby. Nim przejdzie się na najwyższy punkt na szczycie Gohrisch, można jeszcze zejść ścieżką i schodkami w prawo, do głębokiej rozpadliny z naturalnym tunelem w szczelinie między skałami, zwanym

Schwedenhöhle – nazwa Szwedzka Dziura jest związana podobnie jak w innych wypadkach w tej okolicy z niespokojnymi czasami wojny trzydziestoletniej, gdy Saksonia była pustoszona przez armię szwedzką, a mieszkańcy szukali schronienia m.in. w takich niedostępnych miejscach.

Z kolei od najwyższego punktu góry, skąd zaczyna się w lewo zejście obu znakowanych szlaków na zachodnią stronę skał, można udać się na razie prosto na wąski cypel z ogrodzonym barierkami punktem widokowym **Wetterfahnen-Aussicht**, oznaczonym metalowym masztem ze starodawnym wiatrowskazem z końca XIX w. Widok stąd jest jednym z najpiękniejszych na trasie – obejmuje liczne góry stołowe zarówno na „naszym”, jak i drugim brzegu Łąby, gdzie widoczne są również skały

Bastei. Warto zwrócić uwagę szczególnie na wschodnie, równe zerwy pobliskiego Pfaffenstein: będzie to kolejna góra stołowa zdobywana podczas tej wycieczki.

Zejdźcie z Gohrisch można wybrać: albo wraca się do znakowanego szlaku i następnie licznymi schodami i drabinami pokonuje się dość łatwą trasę, albo ze ścieżki do ostatniego punktu widokowego schodzi się zaczynającą się tu drogą Falkenschlucht. Ten drugi wariant można wybrać na zejście (choć zalecany jest przede wszystkim jako podejście), ale to trasa wiodąca wąskimi szczelinami i po stromych schodkach oraz drabinkach.

Poniżej obu możliwych zejść należy wybrać ścieżkę ze znakami trekkingowego żółtego szlaku, który prowadzi do leśnego skrzyżowania. Tu obok niewielkiej,

Pfaffenstein

samotnej skałki stoi wiata turystyczna. Szlak Malerweg odbija w prawo wraz ze zwykłym żółtym szlakiem z Cunnersdorfu, a trasa tej wycieczki zmierza prosto dotychczasowym żółtym szlakiem wraz z ponownie dotaczającym szlakiem czerwonej kropki. Trzeba zwracać uwagę na znaki szlaków, kluczących w lesie, szczególnie po przecięciu asfaltowych dróg z Königstein do Papstsdorfu i Cunnersdorfu: gdy szlak żółtej kreski wiedzie prosto, należy kierować się w prawo za znakami czerwonej kropki (i dotaczającym na chwilę zielonym szlakiem). Leśny marsz kończy się kilometr dalej u zachodnich podnóży masywu Pfaffenstein. Tu znajduje się następne skrzyżowanie szlaków: trzeba

udać się do góry w prawo zielonymi szlakami (zwykłym i kropki) oraz drogą Malerweg. Podejście wiedzie wygodną, ułożoną z kamieni drogą, aż do pierwszych skał. Tu na pionowej powierzchni piaskowcowego klifu widać wykuty medalion z popiersiem Carla Gottloba Jäckela (1803-82), który zadbał o turystyczne udostępnienie masywu. Od skały z popiersiem warto wybrać ścieżkę w lewo, zaraz potem wchodzącą w skalne szczeliny. To **Klammweg**, najciekawsza droga wejścia na przedostatnią na trasie górę stołową.

Ścieżka Klammweg po wyjściu ze szczelin doprowadza prosto na polanę na płaskowyżu **E Pfaffenstein** (435 m n.p.m.) obok budynku restauracji otwartej

pierwotnie w 1852 r. (zob. ramka) oraz pobliskiej wieży widokowej (wstęp płatny). Ta góra stołowa o długości 1 km i szerokości do 400 m wyrasta na ok. 100 m ponad otaczający ją teren. Naturalna niedostępność miejsca sprawiła, że ludzie osiedlali się tu już przed tysiącami lat – wykopaliska archeologiczne pozwoliły odkryć ślady obronnej osady sprzed trzech tysiącleci!

Teraz można udać się do kilku ciekawych punktów widokowych na krawędzi pionowych urwisk skalnych, otaczających górę ze wszystkich stron. Pierwszy z nich to **Teufelskessel** – nad skałami po zachodniej stronie góry – zajmujący czubek smukłej turni połączonej kładką z resztą masywu. Z góry widać oczywiście nieodległe mury twierdzy Königstein oraz ostatnią na trasie, znacznie niższą górę stołową Quirl, ale przede wszystkim dalej na południu rozległe, zalesione tereny Rudaw na pograniczu czesko-niemieckim. Po drodze mija się ciekawy głąz zwany Karussel (Karuzela), gdyż leży on na powierzchni skał i daje się obracać.

Po powrocie do szlaku zielonej kropki pośrodku płaskowyżu można udać się jeszcze na północny skraj góry, by spojrzeć w kierunku doliny Łaby, skał Lilienstein i Bastei; następnie w drodze powrotnej na polanę z restauracją można skrócić w lewo na punkt widokowy ponad najwyższymi, wschodnimi urwiskami, skąd ładnie prezentują się m.in. Gohrisch, a także bardziej odległe, wyższe skały na wschodnim brzegu Łaby w Saksońskiej i Czeskiej Szwajcarii. Ten punkt widokowy znajduje się ponad ukrytymi wśród urwisk dwoma niewielkimi jaskiniami, z którymi wiąże się autentyczna, niezwykła historia kryminalna (zob. ramka).

Po powrocie do restauracji i wieży widokowej warto jeszcze udać się prosto na południowy cypel Pfaffenstein. Zanim się tam dojdzie, można z okolic restauracji zerknąć w dół wschodniej ściany: w lesie u stóp skał leży wielki blok skalny, zwany Klamotte. Runął on w 1838 r., ale wciąż jeszcze widać miejsce, skąd nastąpił obryw – jasną plamę na szarych skałach. Potem za serią

W JASKINI FAŁSZERZA

Na wschodnim klifie Pfaffenstein pośród skalnych szczelin kryją się dwie nieduże grotty – Goldschmidtthöhle i Falkenhöhle. Ta pierwsza zawdzięcza nazwę pewnemu litografowi i zarazem fałszerzowi, Friedrichowi E. Goldschmidtowi, który w nocy 27 września 1854 r. zbiegł z więzienia w twierdzy Königstein. Schronienia udzielił mu jego szwagier i zapewne współnik, Carl Gottlieb Kliemann, który dwa lata wcześniej otworzył na Pfaffenstein gospodę w miejscu, gdzie obecnie stoi restauracja i wieża widokowa. Goldschmidt miał ukrywać się właśnie w jaskini, nazwanej jego imieniem, i podrabiać tam banknoty. Według innej wersji opowieści w tej jaskini (lub w drugiej, suchszej) przebywał tylko w ciągu dnia, a w nocy krył się w zamkniętej restauracji. Ale gdy w końcu opuścił skałę, w listopadzie tego samego roku został aresztowany w Dreźnie i ponownie wtrącony do więzienia, podobnie jak jego szwagier. Dodatkowo gospoda Kliemanna na górze Pfaffenstein została zburzona. Odbudowano ją dopiero w 1880 r. początkowo jako drewniany pawilon czynny tylko latem, a dopiero w 1891 r. zastąpiono solidnym, stojącym do dziś kamiennym budynkiem.

SAKSOŃSKA SZWAJCARIA – ZACHODNI BRZEG ŁABY

12 ROSENTHAL-BIELATAL

Podwójna miejscowość na zachodnim krańcu Saksońskiej Szwajcarii leży w słynnej dolinie rzeki Biela. Zabytków przeszłości nie ma tu wiele, za to atrakcji krajobrazowych co niemiara. Odcinek doliny na południe od głównej części wsi Bielatal w kierunku granicy z Czechami to cudowne, pełne

romantyzmu miejsce. Dolina nie jest szczególnie głęboka, nie tworzy ciasnego kanionu, jednak na jej zboczach ponad piętnym zieleni dnem i korytem rzeki wyrasta mnóstwo oryginalnych skał. Najczęściej nie tworzą jednolitych urwisk, lecz za to setki różnych rozmiarów turni, wież, baszt i masywnych bloków. Rzeźna erozja wymodelowała dolinę w zalegających niżej warstwach piaskowca, bardziej miękkich

niż słynne skały i góry stołowe Saksońskiej Szwajcarii dalej na wschód.

Wieś powstała w średniowieczu (Rosenthal wymieniano w dokumentach z 1365 r.) i do 1503 r. należała do Czech, a dopiero po tej dacie znalazła się w granicach Elektoratu Saksonii. O dawnych zajęciach mieszkańców przypomina zachowany do dziś (obok skrzyżowania dróg do południowej części doliny z szosą do Rosenthal) wymurowany z kamienia **piec hutniczy** (Hochofen Brausenstein) o wysokości 8 m. Powstał on w 1693 r. w okolicy, w której od XIV w. aż do 1. poł. XVIII w. przetwarzano rudę żelaza, wydobywaną w okolicy (głównie w Berggießhübel). Niedługo nad rzeką Biel było aż dziewięć hut żelaza, wykorzystujących rzeczny prąd do napędzania urządzeń fabrycznych, m.in. wielkich młotów w kuźniach. W osadzie Brausenstein, gdzie stoi piec, wytwarzano w połowie XVI w. ok. 27 ton żelaza rocznie. Okoliczna produkcja obejmowała kule armatnie, płyty do pieców, patelnie itp.

Oryginały formy skał w pełnej romantyzmu dolinie Biel były jedną z pierwszych odwiedzanych przez turystów atrakcji w Saksońskiej Szwajcarii – chętnie zaglądali tu bowiem kuracjusze z niedalekiego uzdrowiska Bad Gottleuba, oddalonego o 10 km na zachód. Główna, skalna część doliny zaczyna się kilka kilometrów na południe od centrum miejscowości Bielatal, w miejscu, gdzie niegdyś stał młyn zwany **Schweizermühle** (można stąd wyruszyć na okrężną wycieczkę pośród skał, zob. Trasa 9, s. 113) i gdzie od 1837 r. rozwinęło się miniaturowe uzdrowisko. Dalej w górę doliny można asfaltową szosą dojechać do osady **Ottomühle** – również nazwanej od istniejącego tu niegdyś młyna. Skały w dolinie to także istny raj dla amatorów **wspinaczki**: ograniczenia dotyczące wspinania

są mniej restrykcyjne niż na obszarach w granicach parków narodowych, a na 239 turniach w dolinie wytyczono ponad 3400 dróg wspinaczkowych!

13 DREZNO

Drezno (Dresden) to miasto sporej wielkości, w którym mieszka 536 tys. osób. Na zwiedzanie warto przeznaczyć przynajmniej kilka dni. Choć na pozór starówka nie wydaje się zbyt rozległa, dobrze jest ją powoli poznawać, oglądając odnawiane z pietyzmem zabytki. Także wizyty w licznych muzeach, których nie powinno się pominąć, zajmą sporo czasu. Żelazne punkty zwiedzania to Galeria Dawnych Mistrzów oraz bogata kolekcja porcelany na terenie Zwingeru, a także Zielone Sklepienie, czyli skarbiec zamkowy. Ciągłych muzeów jest jednak znacznie więcej – należałoby tu wspomnieć Muzeum Higieny, Albertinum. Koniecznie trzeba też odwiedzić rezydencję Pillnitz. Poniżej opisano jedynie najważniejsze z zabytków i atrakcji Drezna.

Dzieje Drezna nierozdzielnie wiążą się z Wettinami. Po raz pierwszy gród nad Łabą wspomniany został w 1206 r. Rozwój na dobre rozpoczął się dopiero w 1485 r. wraz z rozbięciem rodu Wettinów na dwie linie: Ernestynów i Albertynów. Pierwsi objęli Vogtland i część Turynii. Drugi na swą rezydencję wybrali właśnie Drezno. Wygląd miasta zaczął zmieniać się pod koniec XV w. Po wielkim pożarze, który strawił Drezno, odbudowano je już nie jako drewniane, lecz murowane. Powoli zaczął zdomawiać się w nim styl renesansowy, ale już w XVII stuleciu na dobre został on wyparty przez barok, z którego Drezno słynie do dziś.

Felsenkeller w Bielatal

Mimo że w 1517 r. w nieodległej Wittenberdze Marcin Luter ogłosił swoje tezy, aż do 1539 r. Drezno pozostawało miastem katolickim. Dopiero po śmierci Jerzego Brodatego przedstawiciele albertyńskiej gałęzi Wettinów przyjęli nowe prądy religijne. Za panowania Fryderyka Augusta I, który – by przyjąć koronę Polski jako August II Mocny – przeszedł na katolicyzm, w panoramie miasta pojawił się Zwinger i katolicki tzw. Kościół Dworski. Drezno stało się artystycznym miastem, w którego krajobrazie szczególnie zapisał się architekt Mattheus Daniel Pöppelmann oraz George Bähr. Pierwszy był nadwornym architektem Augusta II Mocnego, drugi wznosił kościół Frauenkirche.

Krach nastąpił wraz z wojną siedmioletnią, która trwała w latach 1756–63. Z kolei po porażce Napoleona Bonaparte go związana z nim sojuszem Saksonia utraciła część terytorium. Jednak – paradoksalnie – był to dobry czas dla kultury. Obok Zwingeru stanęła Opera, rozwijała się Akademia Sztuk Pięknych. Z kolei druga połowa XIX w. to industrializacja. Wiek XX przyniósł powołanie republiki oraz abdykację Fryderyka Augusta III 13 listopada 1918 r., co zakończyło 800-letnie rządy Wettinów w Saksonii.

Dwudzieste stulecie to oczywiście mroczne rządy nazistów i „kryształowa noc”, podczas której spłonęła drezdeńska synagoga. Na czarnych kartach historii zapisała się też noc z 13 na 14 lutego 1945 r. Wówczas to lotnictwo alianckie zbombardowało śródmieście Drezna. W efekcie zabytkowe centrum zamieniło się w morze gruzów, jednak wiele budowli – w tym te najcenniejsze – odtworzono. Już w XXI w. Drezno dwukrotnie zmagало się z powodzią: łaba wylewała w 2002 r., a następnie w 2013 r.

ZWINGER

Zwinger (między Ostra-Allee, Sophienstraße oraz Theaterplatz) to wizytówka Drezna i perła architektury barokowej, której budowę architektowi Matthäusowi Danielowi Pöppelmannowi zlecił August II Mocny. Prace trwały od początku XVIII w. do 1732 r. Skrzydło północne – od strony łąby – uzyskało swój kształt dopiero wiek później. Zwinger nie był rezydencją mieszkalną, lecz tylko reprezentacyjną. Od początku jego istnienia lokowano tu także kolekcje dzieł sztuki czy porcelany.

Na teren założenia pałacowego prowadzi **Brama Koronna** (Kronentor) umieszczona w południowo-zachodnim skrzydle. Nazwę wzięła od korony wieńczącej pęką kopułę dachu. Obok niej dostrzec można orły polskie: August II Mocny zasiadał również na polskim tronie i to dzięki temu posiadał suwerenny tytuł królewski – w Saksonii był jedynie elektorem, lennikiem cesarza. Za bramą rozciąga się dziedziniec z czterema **fontannami**. Z trzech stron okalają go niskie zabudowania skrzydeł pałacu. Nad częścią południowo-wschodnią góruje połączony z bramą **Pawilon Zegarowy** (Glockenspielpavillon) zwany też Miejskim, z kurantami wygrywającymi 24 melodie, nad przeciwległą natomiast – **Pawilon Wąłowy** (Wallpavillon). Na fasadach można znaleźć przekrój barokowych dekoracji: atlantów, głów i waz. Wieńczą je figury Herkulesa podtrzymującego ziemski glob. Po schodach w pawilonach można wejść na dach, który zdobią liczne rzeźby. W północno-zachodnim skrzydle skrywa się sztuczna grotta z **fontanną Nimf** (Nymphenbad). Główne miejsce na niewielkim dziedzińcu otoczonym przez rzeźby nimf zajmuje kaskada wodna. W skrzydłach Zwingeru znajduje się kilka interesujących kolekcji.

Galeria Obrazów Starych Mistrzów

(Gemäldegalerie Alte Meister) zajmuje północno-wschodnie skrzydło założenia, które powstało w połowie XIX w. według projektu Gottfrieda Sempera. Prezentowane są tu obrazy gromadzone przez Augusta Mocnego oraz jego syna Augusta III. W skład kolekcji wchodzi niezwykle cenne malarstwo włoskie, niemieckie, niderlandzkie i francuskie od XV do XVIII w. Wśród dzieł są m.in. *Ołtarz Drezdeński* Albrechta Dürera oraz *Madonna Sykstyńska* Rafaela (z charakterystycznymi aniołkami u jej stop, które stały się jednym z symboli Drezna), prace Lucasa Cranacha młodszego (m.in. *Śpiący Herkules* i *Pigmeje*), Tycjana (*Grosz czynszowy*), Giorgone'a (*Śpiąca Wenus*, dokończona przez Tycjana), oraz

Tintoretta (*Archanioł Michał walczący z szatanem*). Wystawiono tu również *Autoportret z Saskią* Rembrandta oraz dzieła Petera Paula Rubensa, Jana van Eycka (*Tryptyk drezdeński*), Botticellego (*Sceny z życia św. Zenobiusza*) i El Greca (*Chrystus uzdrawiający ślepcę*). Wreszcie na najwyższym poziomie obejrzeć można widoki Drezna namalowane przez Canaletta, które posłużyły – podobnie jak w Warszawie – przy powojennej odbudowie miasta. Tu też znajduje się *Dziewczyna czytająca list przy oknie* Jana Vermeera.

Drugą ciekawą ekspozycją w Zwingerze jest **Kolekcja Porcelany** (Porzellansammlung), która zajmuje południowo-zachodnie skrzydło Zwingeru. Składa się na nią ok. 20 tys. eksponatów – zdaniem

trek&travel to przewodnik, dzięki któremu poznasz najpiękniejsze górskie trasy i odkryjesz najciekawsze atrakcje regionu. Mapy, profile wysokości, panoramy i szczegółowe informacje pomogą odpowiednio przygotować się do wędrowki, a bogate opisy krajoznawcze i propozycje miejsc wartych odwiedzenia przybliżą historię, kulturę i zabytki odwiedzanego obszaru. Niezależnie od tego, czy planujesz samotną wyprawę, czy wakacje z dziećmi, w przewodniku **trek&travel** znajdziesz wszystko, co potrzebne, aby wyjazd w góry był udany i pełen atrakcji.

Niezwykła kraina na pograniczu niemieckiej Saksonii i Czech nosi niecodzienną nazwę: Saksońskiej i Czeskiej Szwajcarii. Tym mianem nazwano tereny, które rozciągają się na dwóch brzegach płynącej głębokim przełomem Łaby – ponad rzeką wyrastają oryginalne formacje skalne, tajemnicze labirynty piaskowcowych wież, baszt, gór stołowych i porośniętych bujnymi lasami płaskowyżów. Pomiędzy skały wdzierają się głębokie kaniony, którymi ku łabie zmierzają jej doptywy, a całość tworzy scenerię już od ponad dwustu lat przyciągającą spragnionych wrażeń wędrowców. Oprócz skał i romantycznych widoków warte uwagi są także tutejsze miasteczka i mniejsze miejscowości z interesującymi zabytkami. Nie sposób też pominąć znajdującej się w pobliżu stolicy Saksonii – Drezna.

Bezdroża

ebook dostępny na:
ebookpoint

ISBN 978-83-289-1924-2

64,90 zł

Sprawdź najnowsze promocje:
• bezdroza.pl/promocje
Przewodniki najchętniej czytane:
• bezdroza.pl/bestsellery
Zamów informator podróżniczy:
• bezdroza.pl/newsletter

Księgarnia internetowa:
bezdroza.pl

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKĘ
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmierń swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion